

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HOÁ HÀ NỘI

KHOA DI SẢN VĂN HÓA

**TÌM HIỂU CÔNG TÁC GIÁO DỤC CỦA
BẢO TÀNG HẬU CẦN QUÂN ĐỘI
NHÂN DÂN VIỆT NAM**

KHOÁ LUẬN TỐT NGHIỆP

NGÀNH BẢO TÀNG HỌC

Mã số: 52320305

Người hướng dẫn :

Sinh viên thực hiện : NGUYỄN THỊ THẨM

HÀ NỘI – 2013

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	4
2. Mục đích nghiên cứu	5
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	5
4. Phương pháp nghiên cứu	6
5. Bố cục bài khóa luận	6
CHƯƠNG 1: QUÁ TRÌNH HÌNH THÀNH VÀ PHÁT TRIỂN CỦA BẢO TÀNG HẬU CẦN QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN VIỆT NAM	7
1.1. Khái quát về Bảo tàng Hậu cần Quân đội Nhân dân Việt Nam	7
1.1.1. Sự hình thành và phát triển của Bảo tàng Hậu cần Quân đội Nhân dân Việt Nam	7
1.1.2. Đặc trưng và chức năng của Bảo tàng Hậu cần Quân đội nhân dân Việt Nam.....	11
1.1.3. Cơ cấu tổ chức	18
1.2. Các hoạt động nghiệp vụ của Bảo tàng Hậu cần	18
1.2.1. Công tác nghiên cứu khoa học.....	18
1.2.2. Công tác sưu tầm	19
1.2.3. Công tác kiểm kê – kho bảo quản.....	20
1.2.4. Công tác trưng bày.....	21
1.2.5. Công tác giáo dục tuyên truyền	22
1.3. Vai trò của công tác giáo dục trong hoạt động của bảo tàng	22
1.4. Tầm quan trọng của công tác giáo dục ở Bảo tàng Hậu cần quân đội nhân dân Việt Nam	28
CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC CỦA BẢO TÀNG HẬU CẦN QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN VIỆT NAM	32
2.1. Một số khái niệm cơ bản	32
2.2. Khái quát nội dung trưng bày của Bảo tàng Hậu cần	36
2.3. Đối tượng hoạt động giáo dục của Bảo tàng Hậu cần Quân đội	42
2.4. Các hình thức giáo dục của Bảo tàng Hậu cần Quân đội	43
2.4.1. Công tác hướng dẫn khách tham quan.....	43
2.4.2. Các hình thức giáo dục khác của Bảo tàng Hậu cần	55

2.5. Đánh giá hiệu quả hoạt động giáo dục tại Bảo tàng Hậu cần.....	63
2.5.1. Nghiên cứu số ghi cảm tưởng.....	63
2.5.2. Trưng cầu ý kiến khách tham quan tại Bảo tàng.....	65
CHƯƠNG 3: MỘT SỐ NHẬN XÉT VÀ KIẾN NGHỊ NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ GIÁO DỤC TRUYỀN THỐNG CỦA BẢO TÀNG HẬU CẦN.....	74
3.1. Một số nhận xét về hoạt động giáo dục truyền thống của Bảo tàng Hậu Cần	74
3.1.1. Những ưu điểm	74
3.1.2. Những điểm hạn chế	78
3.2. Một số kiến nghị nhằm nâng cao chất lượng hoạt động giáo dục của Bảo tàng Hậu cần	80
3.2.1. Nâng cao chất lượng các hoạt động nghiệp vụ.....	80
3.2.2. Nâng cao chất lượng hệ thống trưng bày.....	86
3.2.3. Nâng cao hơn nữa chất lượng công tác giáo dục của Bảo tàng và năng lực, trình độ của đội ngũ cán bộ bảo tàng.....	87
3.2.4. Áp dụng khoa học công nghệ thông tin trong công tác giáo dục ...	92
3.2.6. Tiến hành xã hội hóa các hoạt động Bảo tàng.....	94
KẾT LUẬN.....	96
TÀI LIỆU THAM KHẢO	98
PHỤ LỤC	

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Ai đã từng đi qua các cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, đế quốc Mỹ xâm lược và bảo vệ Tổ quốc mới thấm thía hết tình nghĩa, công lao, sự hy sinh của những người lính hậu cần. Những người lính hậu cần trong chiến tranh chịu đựng vất vả và hy sinh không kém những người lính các quân binh chủng khác. Nhiều năm qua, mặc dù còn nhiều khó khăn, song đội ngũ cán bộ, nhân viên của Bảo tàng Hậu cần (Cục Chính trị, Tổng cục Hậu cần) đã không quản vất vả, chủ động sưu tầm, phục chế, lưu giữ và bảo quản nhiều hiện vật có giá trị.

Một trong những chức năng quan trọng của bảo tàng là tuyên truyền giáo dục. Trong sáu khâu công tác bảo tàng thì tuyên truyền giáo dục là khâu cuối cùng có chức năng truyền tải nội dung trưng bày của bảo tàng thông qua những hiện vật, tài liệu, hình ảnh.

Nằm trong hệ thống bảo tàng quốc gia nói chung và hệ thống bảo tàng quân đội nói riêng, cho tới nay Bảo tàng Hậu cần đã sưu tầm được khoảng 15.000 tài liệu hiện vật gốc, đã và đang trưng bày, giới thiệu những tài liệu hiện vật gốc phản ánh trung thực tầm vóc to lớn của bộ đội Hậu cần trên các chiến trường, phản ánh quá trình xây dựng chiến đấu và trưởng thành của bộ đội Hậu cần và ngành Hậu cần Quân đội trong sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc, thống nhất đất nước, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Những năm qua Bảo tàng Hậu cần đã chú trọng đổi mới toàn diện các khâu công tác nghiệp vụ trong đó có công tác giáo dục. Hoạt động giáo dục không chỉ giới hạn trong phạm vi bảo tàng là trưng bày cố định thông qua hệ thống trưng bày tại Bảo tàng mà còn mở rộng với các hoạt động giáo dục ngoài bảo tàng thông qua nhiều hình thức hấp dẫn như: trưng bày triển lãm lưu động; giao lưu với các đơn vị, trường học; thi tìm hiểu lịch sử truyền

thống ngành Hậu cần... khiến cho hình ảnh Bảo tàng trở nên quen thuộc và trở thành một địa chỉ văn hóa hấp dẫn lôi cuốn mọi tầng lớp nhân dân.

Với ý nghĩa, tầm quan trọng của hoạt động giáo dục của Bảo tàng Hậu cần, nghiên cứu hiệu quả tuyên truyền giáo dục, nhận rõ những mặt được và chưa được của công tác tuyên truyền giáo dục tại Bảo tàng Hậu cần để góp phần xây dựng Bảo tàng Hậu cần ngày càng lớn mạnh đáp ứng được những yêu cầu chính trị trong giai đoạn cách mạng mới của đất nước. Sau khi tiếp cận, nghiên cứu, tìm hiểu bảo tàng đồng thời thấy đây là vấn đề mới, mang nhiều ý nghĩa, chưa có công trình nào tiếp cận nên tôi đã quyết định chọn đề tài “ Tìm hiểu công tác giáo dục của Bảo tàng Hậu cần Quân đội Nhân dân Việt Nam” làm khóa luận tốt nghiệp Đại học ngành Bảo tàng.

2. Mục đích nghiên cứu

- Nghiên cứu quá trình hình thành và phát triển của Bảo tàng Hậu cần.
- Xác định đặc trưng, chức năng của Bảo tàng Hậu cần.
- Nghiên cứu thực trạng công tác giáo dục của Bảo tàng Hậu cần, các hình thức hoạt động giáo dục tuyên truyền của Bảo tàng.
- Đánh giá hiệu quả hoạt động giáo dục truyền thống của bảo tàng.
- Đề xuất giải pháp nâng cao hiệu quả công tác giáo dục truyền thống của Bảo tàng Hậu cần.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- Đối tượng nghiên cứu: nghiên cứu công tác giáo dục của Bảo tàng Hậu cần.
- Phạm vi nghiên cứu:
 - + Không gian: nghiên cứu trong phạm vi của Bảo tàng Hậu cần.
 - + Thời gian: chủ yếu tập trung nghiên cứu từ thời điểm năm 2010 (Khi Bảo tàng được xây dựng mới và chính thức mở cửa đón khách tham quan tại địa điểm hiện nay)

4. Phương pháp nghiên cứu

- Đề tài vận dụng phương pháp luận khoa học của nghĩa Mác - Lenin trong quá trình nghiên cứu, tiếp cận đối tượng.

- Phương pháp nghiên cứu liên ngành: sử học, bảo tàng học, tâm lý học, lịch sử quân sự, giáo dục học.

- Phương pháp điều tra xã hội học.

- Khóa luận còn sử dụng một số phương pháp như: tổng hợp, phân tích, thống kê, so sánh.

5. Bố cục bài khóa luận

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Tài liệu tham khảo và phần Phụ lục khóa luận gồm 3 chương:

Chương 1: *Quá trình hình thành và phát triển của Bảo tàng Hậu cần Quân đội Nhân dân Việt Nam*

Chương 2: *Thực trạng hoạt động giáo dục truyền thống của Bảo tàng Hậu cần Quân đội Nhân dân Việt Nam.*

Chương 3: *Một số nhận xét và kiến nghị nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục truyền thống của Bảo tàng Hậu cần Quân đội Nhân dân Việt Nam*

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, *Sự nghiệp bảo tàng - những vấn đề cấp thiết*. Nxb Hà Nội. Tập 1, 2,3
2. Bảo tàng Cách mạng Việt Nam (2004), *Bảo tàng góp phần hoàn thiện nhân cách con người*.
3. Bảo tàng Hậu cần Quân đội Nhân dân Việt Nam, *Báo cáo xếp hạng II*
4. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (2010), Thông tư số 2010/TT-BVHTTDL ban hành ngày 31/12/2010, quy định về *Tổ chức và hoạt động của bảo tàng*.
5. Cục Bảo tồn Bảo tàng –Bảo tàng Cách mạng Việt Nam (1998), *Bảo tàng với sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa*, Nxb Hà Nội.
6. Các nghị quyết, quyết định, công văn về việc thành lập, tổ chức và hoạt động của Bảo tàng Hậu cần Quân đội Nhân dân Việt Nam.
7. *Cơ sở bảo tàng học* (1990), Trường Đại học Văn hóa Hà Nội, Khoa Bảo tồn Bảo tàng, Hà Nội, (3 tập)
8. Gary Edson & David Dean (2001), *Cẩm nang bảo tàng*, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, Hà Nội.
9. Nguyễn Thị Huệ (2008), *Cơ sở bảo tàng học*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội.
10. Nguyễn Thị Huệ (2010), *Cơ sở bảo tàng học*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội.
11. Nguyễn Thị Huệ (2005), *Lược sử sự nghiệp bảo tồn bảo tàng Việt Nam từ năm 1945 đến nay*, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội, Hà Nội.
12. Nguyễn Thị Huệ (2002), *Nghiên cứu nguồn sử liệu hiện vật bảo tàng*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
13. Kaulen M.E (chủ biên), *Sự nghiệp bảo tàng của nước Nga*, Cục Di sản văn hóa xuất bản năm 2006. (TS Đỗ Minh Cao dịch).

14. *Luật di sản văn hóa và văn bản hướng dẫn thi hành* (2007), Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
15. *Lịch sử ngành Hậu cần quân đội nhân dân Việt Nam* (1995), Nxb Quân đội nhân dân, (tập 1).
16. *Lịch sử ngành Hậu cần quân đội nhân dân Việt Nam* (1999), Nxb Quân đội nhân dân, (tập 2).
17. Hà Thế Ngữ (2001), *Giáo dục học một số vấn đề lý luận và thực tiễn*, Nxb Đại học Quốc gia, Hà Nội.
18. Trần Đức Nguyên (1999), *Công tác tuyên truyền và giáo dục khoa học của Bảo tàng Cách mạng Việt Nam trong 10 năm đầu thời kỳ đổi mới (1988- 1999)*. Khóa luận tốt nghiệp, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội, Hà Nội.
19. Tài liệu thuyết minh của Bảo tàng Hậu cần quân đội nhân dân Việt Nam.
20. Nguyễn Thịnh (2001), *Sổ tay công tác trưng bày bảo tàng*, Nxb Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
21. Nguyễn Thịnh (2004), *Quản lý bảo tàng*, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội, Hà Nội.
22. Timothy Ambrose & Crispinpaine (2000), *Cơ sở bảo tàng*, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, Hà Nội.
23. Sổ ghi cảm tưởng của Bảo tàng Hậu cần quân đội nhân dân Việt Nam.
24. Viện Bảo tàng Quân đội (1998), *Đổi mới, nâng cao chất lượng hoạt động bảo tàng trong quân đội*, Nxb Quân đội nhân dân
25. Vương Hoàng Quân (chủ biên), *Cơ sở bảo tàng học Trung Quốc*. Cục Di sản văn hóa dịch năm 2008. Nxb Thế giới.